

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 21.10.2002 59. vuosikerta Numero 3 Sivu 2

Maatalouspolitiikan uudistus vaikuttaa luomun kannattavuuteen

EU:n maatalouspolitiikkaan on ehdotettu muutoksia. Niiden mukaan EU:n kassasta tuleva maatalouden tukiosuus määräytyisi jatkossa muilla kuin tuotannollisilla perusteilla. Muutosehdotukset ovat aiheuttaneet vastustusta maataloustoimijoiden piirissä. Ehdotusten perustelut ja tavoitteet kyllä hyväksytään lähes yksimielisesti, mutta esitettyihin keinoihin suhtaudutaan hyvinkin kriittisesti ja varauksellisesti. Luomutuotannon kehitykseen uudistukset saattavat kuitenkin vaikuttaa positiivisesti.

Luomutuotannon tulevaisuus

Uudistus ilmeisesti parantaisi luomutuotannon suhteellista kilpailuasemaa tavanomaiseen tuotantoon nähden, mutta luomun absoluuttinen kannattavuus saattaisi heiketä. Tämä johtuu siitä, että uudistuvan maatalouspolitiikan myötä suomalaisten viljelijöiden saamat tuottajahinnat lähentyisivät entisestään maailmanmarkkinahintoja. Tämä laskisi myös luomutuotteiden tuottajahintoja, vaikka maailmanmarkkinahintatasoisten maataloustuotteiden hinnat kilpailaankin mataliksi osin kuluttajien, tuottajien ja ympäristön kannalta kyseenalaisin keinoin.

Tilakohtaiseen tukijärjestelmään siirtyminen kannustaisi viljelijöitä valitsemaan pienempipanoksisen luomutuotannon useissa tuotantosuunnissa. Valinnan perustaksi alkaa luomutuotannosta olla tutkittua tietoa, ja syksyllä alkava uusi maa- ja metsätalousministeriön rahoittama luomututkimusohjelma tuo toivottavasti lisävalaistusta luomutuotannon toteutuksessa ilmenneisiin ongelmiin. Tuotantomenetelmän valitsee kuitenkin aina viljelijä. Tähänastiset kokemukset luomutuotannosta ovat olleet sen verran ristiriitaisia, ettei luomutuotantoon ole ollut mitään suurta ryntäystä, ellei sellaiseksi lasketa kahden ensimmäisen EU-jäsenyysvuoden aikana tapahtunutta nopeaa luomupeltoalan kasvua. Maatalouspolitiikan välitarkistuksen jälkeen eletään ehkä hieman samantyyppistä murroskautta.

Luomutuotteiden hinnalla on monta jakajaa

Kuluttajaviranomaisten tekemien hintaselvitysten mukaan luomuelintarvikkeet ovat kaupassa keskimäärin yli 50 % kalliimpia kuin vastaavat tavanomaiset tuotteet. Osaltaan korkeat hinnat selittyvät suuremmilla jalostuskustannuksilla ja pienillä myyntierillä. Tuottajien osuus paremmasta myyntihinnasta on ollut vain 10-15 %. Luomutuotannon

laajenemisen keskeinen kysymys onkin, saadaanko luomutuotantoketjussa toimijat yhteistyöhön siten, että kaikki saavat siitä kohtuullisen katteen toiminnalleen. Maatalouspolitiikalla luodaan tuotannolle toimintaedellytykset, mutta lopulta kuluttajat päättävät sen, mitä viljelijät tuottavat ja millä menetelmillä.

*Kauko Koikkalainen
tutkija, MTT
kauko.koikkalainen@mtt.fi
puh. (09) 5044 7224*